

Versterk uw koepelwaarde

BESTUURSKRACHT IN HET ONDERWIJS VERSTERKEN

Zou het niet een prachtige opgave zijn om de bestuurskracht in het onderwijs te versterken met een intelligente én praktische aanpak? Dat kan door de meerwaarde van scholenkoepels te richten op:

1. *optimale kwaliteit & continuïteit van onderwijs;*
2. *innovatiekracht met partners;*
3. *transparant en doelmatig organiseren op menselijke maat.*

Meerwaarde koepel

Vele scholen in het primair en voortgezet onderwijs hebben een scholenkoepel als bestuurlijke thuisbasis. Een scholenkoepel is te omschrijven als een bovenschoolse organisatie die schooldirecteuren en medewerkers onderwijs inhoudelijk, bedrijfsmatig en managerial ondersteunt. Een scholenkoepel biedt waarborgen voor continuïteit, kwaliteit en innovatiekracht van de deelnemende scholen. Zo is althans de achterliggende gedachte.

Resultaten voor wie?

Toch zijn er alom geluiden hoorbaar waarin twijfel doorklinkt over de toegevoegde van scholenkoepels. Zo wordt gewezen op onnodige bureaucratie die ze zouden veroorzaken. Vraagtekens worden gezet bij de effectiviteit van koepels op kwaliteitsverbetering en innovatie van het onderwijs. Ook leven er twijfels in hoeverre onderwijskoepels bijdragen aan vitale verbindingen van scholen met middenveld, ondernemingen en overheden. Van scholenkoepels wordt kortom verlangd dat ze zichtbaar maken wat hun toegevoegde waarde is en tevens borg staan voor een organisatie, waarin de menselijke maat voorop staat. Een overzicht:

- **Ouders** willen namens hun kinderen dat de scholenkoepel op hun school ondersteunt bij het verbeteren van de kwaliteit, en in veel gevallen willen zij ook steun bij het voortbestaan van de school in een stad, wijk, dorp of kern.
- **Docenten en medewerkers** willen dat de scholenkoepel hun bondgenoot is in hun eigen professionele loopbaan door ruimte te laten en middelen beschikbaar te stellen voor training, opleiding, mobiliteit en dergelijke.
- **Overheden** (rijk, inspectie en steeds vaker ook gemeenten) willen weten wat de scholenkoepel doet om de onderwijskwaliteit in de scholen te verbeteren. Ze willen bovendien dat er op transparante wijze rekenschap wordt gegeven van de ingezette middelen.
- **Leerling-/kindgecentreerde instellingen** (opvang, bso, jeugdzorg, etc.) willen dat de scholenkoepel hun bondgenoot is bij het organiseren en realiseren van institutionele voorzieningen en leerlinggerichte hulpverlening.
- **Media en politiek** willen bewijslast van de scholenkoepel zien dat de kosten die ze maken niet worden onttrokken aan het onderwijsproces.

Drie rollen voor de scholenkoepel

WagenaarHoes heeft de overtuiging dat scholenkoepels volop bestaansrecht hebben. Daarbij tekenen we wel aan dat de rollen die ze vervullen aanscherping behoeven naar de buitenwereld én in de eigen organisatie. De koepel doet er ook goed aan meer bewijslast te leveren aan ouders, leerlingen, partnerorganisaties en overheden over de eigen prestaties. Gevoed door onze ervaringen in het primair en het voortgezet onderwijs onderscheiden we drie rollen voor scholenkoepels, die in de praktijk op verschillende manieren en met uiteenlopende accenten vorm krijgen:

1. Hoeder van onderwijskwaliteit en schoolcontinuïteit

Kernkarakteristiek: de bestuurskrachtige scholenkoepel heeft het bestuurlijke en organisatorische vermogen de onderwijskwaliteit en schoolcontinuïteit te bevorderen. Dat doet ze door kwaliteitszorg, innovatieprojecten (bv. op het gebied van vakontwikkeling, curriculumvernieuwing, didactiek en pedagogiek), HRM/professionalisering, locatie/huisvestingbeleid en bedrijfsvoering.

2. Bondgenoot en ambassadeur

Kernkarakteristiek: de bestuurskrachtige scholenkoepel heeft het bestuurlijke en organisatorisch vermogen om samen met haar scholen vruchtbare verbindingen te onderhouden met relevante (kindgecentreerde) partijen in maatschappelijk middenveld, bedrijfsleven, overheidsland. Dat doet ze door actief te participeren in netwerken, aanwezig te zijn op relevante podia en fora, en samen aan resultaten te werken die de ontwikkeling van kinderen vooruit helpt.

3. Professionele dienstverlener

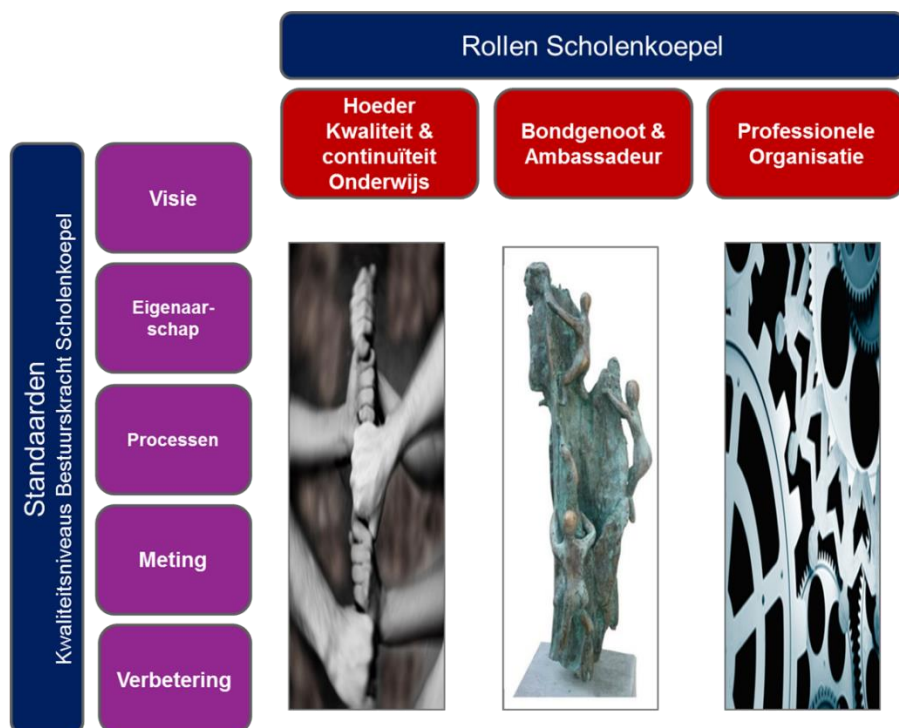
Kernkarakteristiek: de bestuurskrachtige scholenkoepel heeft het organisatorische en bedrijfsmatige vermogen om haar scholen te ondersteunen in haar dagelijks functioneren als onderwijsorganisatie, als werkgever en als 'bedrijf'. Dat doet ze door de scholen op een professionele, zakelijke en klantgerichte wijze in de onderwijsorganisatie te faciliteren en in de bedrijfsvoering te ontzorgen.

Optimalisatie koepelwaarde: een kader voor maatwerk

Wagenaar Hoes heeft een lichtvoetige en praktische aanpak ontwikkeld waarmee koepels in staat worden gesteld zicht te krijgen op hun koepelwaarde. Hiermee worden de volgende doelen gediend:

- Inzicht in eigen functioneren en prestaties, gericht op het initiëren van verbeteren van rollen, werkprocessen en taakuitvoering voor de scholen.
- Hulpmiddel om op transparante wijze verantwoording af te leggen aan alle relevante stakeholders, *value for money*; daarmee ook input voor gesprek met de Onderwijsinspectie, GMR-en, onderwijsvakbonden, andere kind- en kennisinstellingen en overheden.
- Mogelijkheid om benchmarks uit te voeren met andere vergelijkbare onderwijsorganisaties.

Onderstaande figuur laat het methodische/conceptuele kader van onze aanpak zien. Naast de drie hiervoor genoemde rollen werken we met vijf kwaliteitsankers of standaarden om te komen tot een oordeel over de koepelwaarde en een advies over mogelijke verbeteringen.

Onze aanpak is gebaseerd op maatwerk.

- Al naar gelang de doelstelling, scope en reikwijdte van het koepelwaarde-onderzoek kan worden gekozen uit een mix van methoden en werkwijze, zoals: documentenstudie, online enquêtes, doorlichting, workshops, werkateliers (on the job), simulaties, panels.
- Onze professionaliteit blijkt ook uit het feit dat we doen aan verificatie, hoor en wederhoor, dialoog en perspectiefwisseling. We kunnen eigenstandig voor u optreden of in goed overleg een visitatiecommissie samenstellen, leiden of ondersteunen.
- We werken bewust, heel klassiek, in de reeks: bevindingen, analyse, conclusies en adviezen.

De resultaten van onze werkzaamheden leggen we vast in een eindrapport, dat we presenteren aan onze opdrachtgevers. Desgewenst ondersteunen wij u bij de besluitvorming en/of communicatie over de uitkomsten intern en extern.

Gefaseerde aanpak

Het koepelwaarde-onderzoek verloopt in vijf fasen:

0. Vooraf een korte gespreksronde met vertegenwoordigers van docenten, schoolmanagement, GMR, bestuur en toezichthouders. In deze fase worden, naar behoefte, vragen toegevoegd aan het standaard beoordelingskader (dat is het maatwerkdeel).
1. Communicatie vooraf; in- en externe respondenten ontvangen vooraf bericht over de doelstelling en aanpak van het onderzoek.
2. Onderzoek; mix van documentenstudie, (online) enquêtes, verdiepende workshops met betrokkenen, simulaties, panels.
3. Analyse; met behulp van het beoordelingskader.
4. Rapportage; bevindingen, conclusies en adviezen worden schriftelijk vastgelegd en mondeling gepresenteerd.

Informatie

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met WagenaarHoes Organisatieadvies, www.wagenaarhoes.nl/, www.bestuurskrachtonderwijs.nl, Hans van Gansewinkel en Ida Wildeboer, via (0343) 52 40 10 of secretariaat@wagenaarhoes.nl.